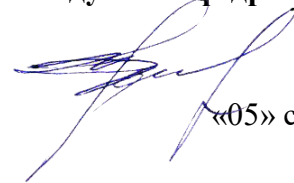

**Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка**

Кафедра *філософії, політології та психології*

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

Харченко Ю.В.

«05» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЮРИДИЧНА ЛОГІКА»

для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти

спеціальність: Всі спеціальності першого бакалаврського рівня вищої освіти

форма навчання: Денна та заочна

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри філософії, політології та психології.

Протокол 1 від 05 серпня 2022 року

Завідувач кафедри **(Ю.В. Харченко)**

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, політології та психології Русул О. В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>Кількість кредитів – 5</i>	<i>Спеціальність:</i> 081 право для студентів денної та заочної форми навчання першого бакалаврського рівня вищої освіти всіх спеціальностей	Вибірковаа	
		Рік підготовки	
<i>Консультації – 4</i>		2-й	2-й
		Семестр	
<i>Загальна кількість годин – 150</i>		3-й	3-й
		Лекції	
		40	10
<i>Тижневих годин для денної форми навчання:</i> аудиторних – 2 години на тиждень	<i>Рівень вищої освіти:</i> перший бакалаврський	Практичні, семінарські	
		30	6
		Самостійна робота	
		80 год.	134 год.
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Мета вивчення курсу юридична логіка:

- Формування логічного мислення.
- Активізація творчо-інтелектуального потенціалу особистості.

Завдання вивчення курсу «юридична логіка»:

- розвиток навичок аналітико-дедуктивного стилю мислення в оцінці діяльності;
- оволодіння точним стилем мислення;
- Розвиток уміння коректної взаємодії з комп'ютером, «штучним інтелектом»;
- ознайомлення з раціональними схемами переконання, теорією аргументації;
- ознайомлення з формальною праксеологією: критеріями раціональної діяльності, прагматичними принципами ефективної діяльності;
- вивчення логіко-методологічних принципів;
- усвідомлення власних схем дій, прийняття рішень, планування, мотивації, координації мети з етичними нормами, правовими вимогами;
- ознайомлення з іншими схемами дій, правильними і неправильними, якими може скористатися конкурент або колега по взаємодії;
- підвищення кмітливості, формування творчого підходу до розв'язання проблеми;
- розвиток уміння конструювати й оперувати областю можливого;
- вивчення когнітивної структури внутрішнього світу особистості, яка приймає рішення, реалізує мету й корегує результати своїх дій;
- розвиток уміння аналізувати конфліктну ситуацію.

Знати:

- Культуру мислення і роль законів логіки для юриста.
- Суспільне значення юридичної логіки.
- Структуру міркування (засновки і висновки).
- Істинність думки та її формально-логічна правильність.
- Логічні операції над поняттями.
- Висловлювання та судження.
- Дедуктивні міркування.
- Правдоподібні міркування.
- Основні формально-логічні закони.
- Загальну характеристику законів логіки.
- Теорію аргументації.
- Логічну характеристику доведення і спростування в юридичній практиці.
- Основні види логічних помилок: паралогізми, софізми і парадокси.
- Поняття логічної форми (структури) і логічного закону.
- Єдність та відмінність змісту думки і логічної форми.
- Рівні відображення дійсності: чуттєвий і раціональний (абстрактний).
- Абстрактне мислення і його характерні особливості.
- Форми абстрактного мислення: поняття, судження, умовивід.

Уміти:

- порівнювати частково-наукові та логічні знання певних проблем;
- опрацьовувати логічні задачі;
- аналізувати проблеми сучасного життя із використанням логічних понять, категорій і термінів;
- дотримуватись принципу толерантності в міжкультурній комунікації;
- вести діалоги на паритетних засадах співробітництва та колегіальної і гендерної рівності;

В результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **загальні компетентності**:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК).

Загальні компетентності (ЗК)

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-8);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК-10);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13);
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК-14).

Програмні результати навчання (ПРН) Соціально-гуманітарна ерудованість

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН-1);
- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН-2);
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН-3);
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми (ПРН-4);

- давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН-5);
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН-6).

3. Тематичний план навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет і значення юридичної логіки

Тема 2. Логічний аналіз понять

Тема 3. Логічний аналіз висловлювань

Тема 4. Логічний аналіз відношень

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 5. Умовиводи

Тема 6. Судження як форма думки Прості судження, складні судження.

Тема 7. Логічний аналіз модальних висловлювань

Тема 8. Логічний аналіз запитань і відповідей

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми курсу	Модулі за видами робіт (кількість годин)					
	Денна форма навчання		Заочна форма навчання		Самостійна робота денна форма навчання	Самостійна робота заочна форма навчання
	лекції	Семинар	лекції	Семинар		
Змістовий модуль I						
Тема 1. Предмет і значення юридичної логіки.	4	4	2	1	8	3
Тема 2. Логічний аналіз понять	4	4	1	1	8	9
Тема 4. Логічний аналіз висловлювань	2	4	1	1	6	2
Тема 4. Логічний аналіз відношень	4	4	1	1	8	9
Змістовий модуль II	2	4	1	1	6	2
Тема 5. Умовиводи	2	2	1	1	4	2
Тема 6. Судження як форма думки. Прості судження, складні судження	6	2	1	0	8	1
Тема 7. Логічний аналіз модальних висловлювань	4	2	1	0	6	1
Тема 9. Логічний аналіз запитань і відповідей	10	4	1	0	14	1
Всього годин:	40	30	10	6	80	134

5. Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансфертною накопичувальною системою здійснюється шляхом поточного,

підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

6. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на *семінарському занятті* – *бали:*

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на *семінарському занятті* – *4 бали:*

- **4-б.** ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить

аргументи, робить покликання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

- **3-б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **2-б.** ставиться студентові, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

До 8-ти балів студент може отримати за виконані завдання *самостійної роботи* з кожної теми навчального курсу, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: **до 8 балів**.

Студент, який не з'явився на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Контрольна робота у формі чотирирівневих завдань передбачена за результатами вивчення тем модуля 1 і модуля 2.

Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

До контрольної роботи допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Для проведення контрольних робіт розроблені контрольні завдання двох варіантів, які є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання контрольних робіт студент отримує бали, які враховуються в процесі розрахунків підсумкової семестрової оцінки.

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання контрольних завдань викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати контрольних робіт доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання контрольних робіт допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

З дисципліни «юридична логіка» передбачена така форма семестрового контролю, як **залік**, який проводиться наприкінці семестру.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів) за шкалою ECTS оцінка заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена відомість обліку успішності

повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX,F) за результатами семестрового й екзаменаційного контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Розподіл балів, які отримують студенти Дисципліна «Юридична логіка»

Поточне тестування та самостійна робота																	сума	
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10	Т.11	Т.12	Т.13	Т.14	Т.15	мкр.	сам. роб.	Ко не пект	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Література:

1. Арутюнов В. Х. Логіка : навч. посіб. для економістів / В. Х. Арутюнов, Д. П. Кирик, В. М. Мішин. – Вид. 5-е, допов. і перероб. – Київ : КНЕУ, 2012. – 144 с.
2. Вступ до сучасної юридичної логіки / В. Д. Титов та ін. – Харків : Ксилон, 2001. – 198 с.
3. Гвоздік О. І. Логіка доказування в юрисдикційному процесі : навч. посіб. / О. І. Гвоздік, В. В. Коцинець. – Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. – 130 с.
4. Гвоздік О. І. Логічні числення: принципи побудови та застосування в юриспруденції / О. І. Гвоздік. – Київ : Тат, 2003. – 300 с.
5. Гетманова А. Д. Логіка : учебник / А. Д. Гетманова. – М. : Омега-Л, 2015. – 368 с.
6. Демидов И. В. Логіка / И. В. Демидов. – М. : Юриспруденція, 2002. – 272 с.
7. Жеребкін В. Є. Логіка / В. Є. Жеребкін. – Харків : Основа, 2006. – 256 с.
8. Жоль К. К. Логіка / К. К. Жоль. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.

9. Жоль К. К. *Логика для юристов* / К. К. Жоль. – М. : Гнозис, 2004. – 430 с.
10. Жоль К. К. *Методы научного познания и логика (для юристов)* / К. К. Жоль. – М. : Гнозис, 2001.
11. Иванов Е. А. *Логика* / Е. А. Иванов. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 416 с.
12. Ивин А. А. *Логика* / А. А. Ивин. – М. : ОНИКС, 2008. – 336 с.
13. Ивлев Ю. В. *Логика для юристов : учебник* / Ю. В. Ивлев. – М. : Проспект, 2015. – 272 с.
14. Карамшиева Н. В. *Логіка : підруч. для студентів-правників* / Н. В. Карамшиева. – Львів : ПАІС, 2000. – 252 с.
15. Кириллов В. И. *Логика* / В. И. Кириллов, А. А. Старченко. – М. : Высшая школа, 2004. – 271 с.
16. Кислюк К. *Логіка : конспект лекцій* / К. Кислюк. – Київ : Кондор, 2016. – 92 с.
17. Конверський А. Є. *Логіка : підруч. для студентів юрид. факультетів* / А. Є. Конверський. – Київ : Центр навч. літ., 2004. – 304 с.
18. Конверський А. Є. *Логіка традиційна та сучасна* / А. Є. Конверський. – Київ : Центр учб. літ., 2008. – 536 с.
19. Малахов В. П. *Логика для юристов* / В. П. Малахов. – М. : Академический проект, 2009. – 432 с.
20. Михалкин Р. В. *Основы логики : учебник и практикум* / Р. В. Михалкин. – М. : Юрайт, 2015. – 366 с.
21. Мозгова Н. Г. *Логіка : навч. посіб.* / Н. Г. Мозгова. – Київ : Центр учб. літ., 2006. – 320 с.
22. Струве Г. Е. *Элементарная логика : учебник* / Г. Е. Струве. – М. : Либроком, 2015. – 168 с.
23. Титов В. Д. *Логическое знание в его социальноисторической детерминации* / В. Д. Титов. – Харьков : Регионинформ, 2004. – 260 с.
24. Титов В. Д. *Юридическая логика в США* / В. Д. Титов. – Харьков : Ксилон, 2007. – 250 с.
25. *Логіка : підруч. для студентів вищих навч. закладів* / В. Д. Титов, С. Д. Цалін, О. П. Невельська-Гордєєва та ін. ; за заг. ред. В. Д. Титова. – Харків : Право, 2006. – 208 с.
26. Титов В. Д. *Историческое развитие философскологических концепций языка права* / В. Д. Титов, С. Э. Зархина. – Харьков : ФИНН, 2009. – 432 с.
27. Хоменко І. В. *Логіка для юристів* / І. В. Хоменко. – Київ : Юрінком, 2001. – 224 с.
28. Хоменко І. В. *Логіка: теорія та практика* / І. В. Хоменко. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 400 с.
29. Челпанов Г. И. *Учебник логики* / Г. И. Челпанов. – М. : Ленанд, 2015. – 264 с.
30. Щербина О. Ю. *Логіка для юристів : курс лекцій* / О. Ю. Щербина. – Київ : Юрид. думка, 2004. – 264 с.